

поточний контроль за роботою органів місцевої влади, поширення інформації про досвід діяльності місцевої влади, посередництво й арбітраж у конфліктах між органами місцевої влади, а також нагляд за функціонуванням державної адміністрації у воєводствах.

Крім воєводств існує також нижчий рівень державної адміністрації, відомий як повіт (район). Закон про діяльність воєводств проголошує, що всі функції і сфери компетенції, які не передані у прямій формі органам місцевого самоврядування, повинні вважатися відповідальністю воєводств, а отже, безумовно, і районів. З-поміж 540 визначених функцій органів місцевого самоврядування у Польщі 62 % передані органам місцевого самоврядування і 32% – районам [4, с. 39].

Список використаних джерел:

1. Горлажек Гжегож Нова модель Польської регіональної політики після децентралізації держави [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.largis.org.ua/largis1/ukraine/compromentu/tru.htm>
2. Самоврядування та територіальна організація в Польщі / Я. Гонцяж, Н. Гнидюк, О. Куленкова, В. Гуменюк; За заг. ред. Я. Гонцяжа. – К.: Міленіум – Вид-во УАДУ, 2001. – 184 с.
3. Лебединська Г.О. Нові тенденції в розвитку місцевого самоврядування // Держава і право. – 2000. – Вип. 7. – С. 485-490.
4. Мрочковська Б. Використання коштів бюджетів місцевого самоврядування Польщі // Світ фінансів. – 2006, № 3-4. – С. 37-41.

Шевченко А.В.

студентка,

Академія адвокатури України

ПРАВО НА СМЕРТЬ В АСПЕКТІ ПРАВА НА ЖИТТЯ

Головною цінністю для людини є право на життя, оскільки – це право забезпечує фізичне існування людини, як біологічної істоти і суб'єкта правових відносин. Право на життя регулюється та забезпечується державою на законодавчому рівні. Відповідно до Конституції України кожна людина має невід'ємне право на життя і ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Дане питання є досить дискусійним у сучасному світі, тому що у науковців виникає багато суперечностей, щодо моменту виникнення права на життя [1, с. 142].

Говорячи про право на життя, необхідно перш за все прояснити суть дефініції «життя». На думку професора П. М. Рабіновича, життя – це стан людини, в якому вона перебуває від моменту автономізації стосовно організму матері під час фізіологічних пологів і до її біологічної смерті [2, с. 117].

З юридичного закріплення права на життя також впливає існування права людини розпоряджатись власним життям, тобто можливість піддавати його значному ризику і вирішувати питання припинення життя, а саме застосування евтаназії.

Евтаназія – це умисні дії чи бездіяльність медичних працівників, які здійснюються ними за наявності письмово оформленого клопотання пацієнта, який перебуває у стані, коли усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, з дотриманням законодавчо встановлених умов, з метою припинення його фізичних, психологічних і моральних страждань, у результаті яких реалізується право на гідну смерть.

Проблема застосування евтаназії стає все актуальнішою в сучасному світі. Зростання зацікавленості і дискусій навколо даного питання обумовлене погіршенням матеріального становища та збільшенням кількості людей хворих невиліковними хворобами, що спричиняють фізичні страждання та унеможливають нормальне існування людини. Проблема евтаназії виникає, коли людина хоче позбавити себе життя, але не всілях фізично чи морально зробит це самостійно.

Великий внесок в дослідженні проблеми застосування евтаназії в контексті права на життя зробили такі науковці, як: С. Бородін, В. Грищук, А. Громов, Т. Добко та ін.

Держава на законодавчому рівні захищає право людини на життя, але право на розпорядження своїм життям, а саме застосування евтаназії в Україні заборонено ч. 3 ст. 52 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я та ч. 4 ст. 281 Цивільного кодексу України. Недоліком українського законодавства є відсутність тлумачення поняття евтаназія тоді, як дане питання потребує нормативного регулювання.

Проблема евтаназії багатоаспектна. Вона включає широкий спектр питань, кожен з яких вимагає самостійного аналізу. Це і відносини моральні і правові до тяжкохворого людини, і ставлення до «дефектним» дітям, і питання трансплантології, і медичне обґрунтування необхідності евтаназії, і правове законодавство, і морально-психологічні колізії. Наприклад, чи може лікар стати «убивцею» свого пацієнта? А якщо не лікар, то тоді хто? При обговоренні проблеми евтаназії виявляються як її прихильники, так і противники. Прихильники дозволу активної евтаназії виходять з того, що людина має право не тільки на життя, але й на смерть, що відмовляти в цьому, з точки зору вмираючого в муках людину, не гуманно. Вони апелюють до медичної практики, вважаючи, що повинні існувати жорсткі критерії у визначенні діагнозу, укладанні про невиліковність хвороби. З їх точки зору, необхідно і юридичне оформлення «вбивства з милосердя» з чіткою процедурою як судового рішення, так і визначення його виконавців. Противники активної евтаназії вважають неприпустимою її з багатьох причин. Давати лікарям право на вбивство своїх пацієнтів аморально, це може призвести до деструкції суспільної моралі, втрати довіри до медицини взагалі. З одного боку, медицина не застрахована і від лікарських, діагностичних помилок у прогнозі летального результату, з іншого – суспільство не застраховане від зловживань необґрунтованого розширювального застосування евтаназії. Евтаназійна експансія може поглинути, з їхньої точки зору, і старих, і інвалідів, та інших «непотрібних» людей. А це означає крок по шляху до нового фашизму, нацизму, расизму, крок по шляху моральної деградації суспільства [5, с. 336].

В даний час ця проблема є новою в Україні, оскільки не є освоєною та законодавчо закріпленою, а наші юристи тільки починають освоювати міжнародний досвід країн з даного питання.

Проблема права на смерть в а контексті права на життя у зв'язку з легалізацією в деяких країнах евтаназії, останнім часом постає все частіше.

До Європейського суду з прав людини надходить все більше заяв громадян, про те що порушені їх права передбачені ст. 2 ЄКПЛ, у своїх заявах вони посилаються на те, що право на смерть, як і прав розпорядження своїм життям входить до контексту даної статті. На що ЄСПЛ розяснює, що право на смерть ніяким чином не може входити до права на життя.

Суд не визнає переконливим твердження, що гарантоване статтею 2 «право на життя» може тлумачитися як таке, що містить у собі негативний аспект.

Дане питання потребує подальшого вдосконалення, цьому може сприяти ширше залучення фахівців до проблем прав людини, удосконалення законодавчої бази, проведення семінарів, конференцій, конкурсів, які б стосувалися даної проблеми. Проводити б їх могли як органи влади, наукові установи, так і громадські організації. Ці заходи, з урахуванням вивчення в учбових закладах основ теорії держави і права та спеціалізованих курсів, наприклад, проблем прав людини, медичного права, допомагали б виховувати кваліфікованих фахівців [7, с. 210].

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 142.
2. Рабінович П. М., Хавронюк М. І. Права людини і громадянина: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2004 – С. 117.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
4. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
5. В. Л. Обухів, З. С. Аляб'єва, А. Ф. Оропай та ін. Реалістична філософія. Підручник для вузів / В. Л. Обухів, З. С. Аляб'єва, А. Ф. Оропай та ін / За ред. В. Л. Обухова. – 4-е вид., Перераб. – СПб.: СПбГАУ, ХІМІЗДАТ, 2009. – 336 с.
6. Справа «Прітті проти Сполученого Королівства» Європейський суд з прав людини, Рада Європи, Міжнародні суди; Справа, Рішення від 29.04.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_210/page3.
7. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
8. Медичне право України: Проблеми становлення та розвитку. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20.04.2007, м. Львів. – С. 210-215.